

**THƯƠNG BIẾT MÀY
HAI CHỮ MÀY TAO**

***Tìm chốn thương xưa,
nhớ người quen cũ.***

Tôi lang thang trong kỷ niệm, về chốn yêu thương để tìm người quen cũ...
Mà “*Đi quanh, tìm hoài, ai mang bụi đỏ đi rồi!*” (1)
Nhưng gần hết đời người, tới đâu cũng chỉ còn lại niềm thương và nỗi nhớ...
Quá khứ trở về mà người xưa vắng bóng. Bạn bè cùng người thương cũ đôi ngả đôi nơi, đũa còn đũa mắt, *biết đâu mà tìm...*

Chỉ còn lại hình ảnh: “*Người đi qua đời tôi, không nhớ gì sao người?*” (1)
Không gặp được nhau, đành gói ghém tâm tình viết lá này để gửi cho *những người thân* đang lang thang theo gió núi, mây ngàn.

Địa danh và... ngày tháng... vô định.
Thư gửi người qua đời tôi.

Chúng mày thương mến,
Tao dùng mấy chữ ***chúng mày***, – ***mày*** và ***tao*** – tràn đầy yêu thương để gọi chung cho ***chúng mình***, ***tao*** mong ***chúng mày*** trân quý hai chữ ***tao***, ***mày*** cũng như mong điều này có thể giao cảm tới hương linh người đã khuất...

Với ***em*** yêu, ***anh*** đóng ngoặc bốn chữ: “***Chúng mày yêu thương***” với tất cả chân tình vì có ***em*** hiện diện trong đó. Và ***em*** ơi, ít ra chúng ta không phải ***bạn đời*** thì ***em*** vẫn là ***bạn thân hơn*** trong một thời gian ngắn, dài, khi chúng ta bước vào đời nhau... Tiếc thay, chữ ***mày*** chỉ dùng cho những người bạn thân thương cùng phái. Nên phải trở về với mấy chữ: ***em***, ***anh*** và ***chúng mình***

Nếu còn là người yêu, thì giữa chúng ta vẫn còn khoảng cách không thiếu gì giận hờn hay oán trách. Chỉ với bạn bè, khi dùng tiếng ***mày yêu thương***, người ta mới dành trọn vẹn tình cảm cho nhau.

Chúng mày ơi, chúng ta đã bước vào đời nhau gần trọn kiếp người, nhưng chỉ thoáng nhớ nhau trong một phút giây nào đó, lòng mình chùng lại và nặng trĩu một nỗi buồn kèm theo tiếng thở dài nhè nhẹ.

Tao nhớ ***chúng mày*** trong một đêm chợt thức giấc, nhớ ***chúng mày*** mà... biết đi đâu, về đâu mà tìm? Bây giờ ***chúng mày*** đang ở đâu? Còn ***tao*** tuy sống một chỗ mà cứ tưởng như lang thang...

Với ***chúng mày***, giờ này ***chúng mày*** đang sống tha phương mà cứ tưởng nơi đó là quê hương thật của mình!

Còn ***tao*** cũng chẳng khác gì ***dân Do Thái***, đau thương hơn, ***dân Do Thái*** mà lại phải lang bạt trên đất nước mình và khốn nạn hơn, chỉ gần như sống bên lề xã hội. Nhìn quê hương mình ***sao*** thấy xa lạ như ở quê người.

Nơi đây con người gần như mất nhân tính, như bị ma quỷ nhập hồn: Bạc tiền, vật chất được coi trọng hơn tình người. Họ chỉ biết sống với câu ca dao tục ngữ “***Sống chết mặc bay, tiền thầy bỏ túi***” để rồi “***Trẻ quê nhà, già đất khách***”!

So sánh cuộc sống hiện tại của ***chúng mình*** cũng có đôi điều khác biệt:

Chúng mày còn có *thêm* quê hương thứ hai để mà sống, có nơi để mà nhớ và có chốn để mà về. Còn **tao**, tuy sống trên đất nước mình mà như kẻ lạc loài tha phương, không còn nơi để yêu, để thương, để nhớ, để đến và để đi!

Chẳng khác gì **chúng mày**, thôi cũng đành:

“*Xin nhận nơi này làm quê hương, dẫu cho khó thương!*” (1)

Để quên đi nỗi nhớ và niềm thương, **tao** quay về sống trong kỷ niệm, trở lại chốn xưa, tìm bóng hình người quen cũ.

Mà về chốn xưa chỉ thấy “*đường xưa đầy lá úa, lối xưa vàng dấu chân*” (1)

Trọn đời mình có cả “*Một cõi đi về*”. (1)

Biết đi đâu, và về đâu trước! Có biết bao người yêu thương để mà nhớ, biết bao chốn cũ để mà tìm, nên **tao** đành buông xuôi theo dịp may của những chuyến đi, tới đâu, tìm lại kỷ niệm đó.

Có lẽ nơi yêu thương nhất vẫn là quê mẹ, nên dù xa bao năm, **tao** luôn ước mong có lần trở về... Và bây giờ **tao** đã về, nhưng lại về trong tuổi xế chiều, sau gần sáu mươi năm cách biệt để mà “*càng thêm nuối tiếc...*”.

Con đường đất đỏ và con đê xưa nay đã trải nhựa, có thêm chòi canh, chót gác... Những hình ảnh đẹp của bến đò ngang, của lũy tre xanh, của cây đa đầu làng cũng như những ngôi đình cổ kính biến mất với danh nghĩa *mở mang theo đà tiến bộ*. Khôn nỗi thay, chỉ thấy còn lại một màu đỏ vàng “*to đùng*” “*Không gì quý hơn...*” hay “*Đời đời nhớ ơn...*”

Tao chán ngán, quay về *hà thành* để tìm kỷ niệm xưa nơi phố cũ.

Tao tìm về nhà **mày** chỉ thấy toàn người xa lạ và rêu phong trên những bức tường chóc lờ, còn **mày**, **mày** cũng đi rồi, mới vào Nam...

Nhớ ngày chia tay, chúng mình rớm lệ nhìn nhau không nói... Biết bao nhiêu hẹn hò, lần đợi mong rồi cũng trôi theo giòng thời gian biền biệt...

Bao nhiêu kỷ niệm êm đẹp thời ấu thơ đều trôi theo giọt mưa ngâu ngày tiễn biệt...

Chiếc xe nhà binh chở đoàn người tha hương ra phi trường *Gia Lâm* trong buổi sáng mờ sương có mưa bụi lất phất bay... *Biết bao giờ trở lại...*

Quá khứ của thời thơ ấu về *Hà nội* và quê xưa chỉ còn trong hoài niệm.

Nay trở về, **tao** lại được nhìn mưa giọt thu của thửa nào nhưng chỉ “*Thương những hạt mưa buồn trong kỷ niệm.*” (1)

Chúng mày ơi, khi vượt qua nấc thang khó nuốt – *Tú Tài toàn phần* – thì **chúng mày** cảm cú học hành tiếp, còn **tao** ôm mộng tự lập, lang thang, giang hồ vất, bán lại mớ kiến thức hạn hẹp mà kiếm đồng bạc lẻ chỉ đủ thuốc lá, cà phê qua ngày!

Tỉnh ra lại than thân trách phận “*sinh bất phùng thời!*”

Có hay không cũng nên quay về cao nguyên, vui cùng thầy mới và bạn mới.

Chúng mày ơi, **tao** bước vào giữa tuổi ba mươi mới quay về với sách vở, với từ chương thì đã muộn rồi! Nhưng dẫu sao “*...có còn hơn không*” (1)

Qua bốn năm tại Dalat, tuy có nhiều bạn mới, riêng **tao** – *sinh viên già* – nên học thì ít mà kiếm sống thì nhiều, do đó cũng trở thành kẻ xa, người lạ... Và chúng ta chỉ sống bên nhau với chung ý niệm là đồng môn...

Sau ngày tốt nghiệp, chúng ta cùng lao vào cuộc sống trên mọi ngã đường đời với niềm tin và mơ ước. Có kẻ thành, người bại, có một số phải nhập ngũ, có **tao**.

Dù sao thì trong đời quân ngũ cũng chẳng thiếu gì kỷ niệm, đầy ắp cả vui lẫn buồn... với các bạn đồng môn và cả chiến hữu mới.

Nhưng tìm quanh chỉ thấy **chúng mày**... những thằng bạn “*Ăn Và Chơi*” (*Chu Văn An*) từ thời trung học... chỉ còn chúng ta, chúng ta chung niềm vui, chung mơ ước với niềm an ủi nhau trong những giấc ngủ cô đơn của tuổi già!

Với quá nhiều đau buồn, khi xảy ra cuộc tang thương đau bẽ, một số chúng ta, – *kẻ chiến bại* – ở lại cùng cúi đầu chấp nhận “*cái mới*”... “*dù cho khó thương*” để mà “*lâu rồi ngày tháng cũng qua*” (1).

Nhìn lại, chúng ta cũng phải cảm ơn “*cái mới*”, nhờ “*cái mới*” mà chúng ta nhận dạng rõ ràng hơn và càng luyện tiếc về “*cái cũ*”.

Nhờ “*cái mới*”, mà **chúng mày** có nhiều đũa thoát khỏi mảnh đất tang thương, rách nát sau cuộc chiến này; và phần lớn gia đình **chúng mày**, cùng thể hệ thứ hai đã thành công, thành nhân nơi xứ lạ quê người...

Nhờ “*cái mới*” mà **chúng tao** – *những kẻ ở lại* – mới biết gần gũi, mới biết thương yêu và đùm bọc lẫn nhau...

Trong nỗi đau thương chung của *kẻ chiến bại*, chúng ta đã giúp đỡ và an ủi nhau nhiều hơn... Đũa này kéo đũa kia đứng dậy mà sống, tuy không đủ vật chất, nhưng nặng nghĩa về tinh thần...

Và cũng từ đó giữa chúng ta có chồng chất biết bao nhiêu *kỷ niệm*, biết bao nhiêu *dịp gập gở nhau nơi trường xưa, dưới khung trời cũ*...

Có những ngày buồn **tao** lang thang về *Trung Tâm Huấn Luyện Quang Trung* – nay là đại học công nghệ Hoa Sen – đâu còn tìm thấy dấu vết của *Vườn Tao Ngô*, mà hàng tuần, nơi đó, trong bộ quần áo màu lá, đầu húi **cuá (court)**, chân đi *giày đinh (botte de saut)*, **chúng mình** ngơ ngác ra chờ đón người thân.

Đâu còn chòi canh, chột gác và những ngôi mộ cỏ trong nghĩa địa hoang, nơi mà có những ngày **tao** và **mày** ngôi canh gác dưới sương lạnh về khuya, dựa lưng sát nhau, chung điều thuốc, nói chuyện tâm tình.

Tao đã về tìm lại kỷ niệm ở *Trường Sĩ Quan Thủ Đức*. Dấu vết xưa chỉ là *Doanh Trại Quân Đội Nhân Dân, Quân Trường* xưa nay đã thu hẹp vì chung quanh doanh trại mới này là những cơ sở sản xuất, tổ hợp, hay Hợp Tác Xã... vừa sản xuất, vừa đi tìm kiếm Bác xanh, Bác đỏ, Bác nhỏ, Bác lớn... để làm giàu cho đất nước(!)... và bản thân(!)... Chỉ còn lại ngôi *Đình Phong Phú* ngày nào chơ vơ và lạc lõng lọt giữa *rừng* nhà trong khu phố.

Đâu còn dấu vết gì khu *đại đội 16* của **chúng mình**, nơi mà kỷ niệm đau thương nhất trong ngày từ giã *Quang Trung* về đây, vào đêm đầu tiên ở doanh trại.

Tao nhớ **mày** nhiều lắm, không biết **mày** còn nhớ không? Đêm đó một quả pháo rơi vào giao thông hào ở sân đại đội, đúng chỗ một chiến hữu chúng ta lựa chọn và đã “...*chết thật tình cờ, nằm chết như mơ!*...” (1)

Tao làm sao quên tiếng hát trầm buồn bi thương sau chiều tiễn biệt của **mày**.

Đứng bên hành lang đại đội, dù vô tình hay hữu ý không sao, miễn là đúng thời điểm và không gian ấy, nên tiếng hát càng thêm ảo não:

“...*người chết hai lần, thịt da nát tan!*...” (1)

Chúng mày ơi, chúng mình – bây đưa – về cùng đơn vị sau khi rời *Trường Sĩ Quan Thủ Đức*, nhớ nhiều lắm. “*Lũ chúng mình lạc loài dăm bảy đứa!*...” (1)

Đến bây giờ chỉ còn sáu, một đưa đã vĩnh viễn từ bỏ bạn bè, năm đưa tha phương, mình **tao** ở lại chốn này cũng đã quá *nửa đời người còn lại!*...

Dù chia lẻ nhiều đại đội khác nhau, nhưng ngày nào mà không gặp gỡ, **chúng mình** gặp nhau trong công tác, trong những chuyến thăm quê, trong duyên văn nghệ, trong tình thương như anh em...

Ừ nhỉ! Nào là cùng chung căn chòi lá nhỏ bên sông, những bữa cơm trưa ở quán cô **Đỏ** gần tiểu đoàn, hay cơm đường cháo chợ, vợ nhà thô.

Sáng cà phê **Út Bạch Lan** ở đình *Tân An* đường *Tự Đức*, chiều la cà quán cháo trắng lá dứa của bà **Tư Quẹo** với dưa mắm, cá bống kho tiêu hay hột vịt muối gần doanh trại đơn vị!

Chúng mình sống cho nhau hơn cả tình *huynh đệ chi binh* mà **tao** đã gửi cho **chúng mày** qua bút ký: “*Tuổi già và kỷ niệm*”.

Mày ơi! **Mày** còn nhớ **tao** đã phải mượn chiếc xe *honda dame* của **mày** để có nhiều chiều thứ bảy cùng người thương dạo phố... mượn **mày** bộ *complet* dùng trong ngày lễ cưới khi **tao** lập gia đình...

Và tình anh em kéo dài cho tới hôm nay dù “*ngàn trùng xa cách*”! (1)

Mày có nhớ vào những tháng năm, khi nhà chúng mình cùng chung xóm nhỏ. Những ngày đầu năm cô đơn vì gia đình xé lẻ, nên **tao** vui nhờ bầu không khí ấm cúng của gia đình **mày**. Những miếng *bánh chung chiên* dòn ép mỏng – mà **tao học cách làm bếp của mẹ** – bấy giờ không còn dành cho gia đình nhỏ riêng tư trong ngày *xuân nữa*, mà mang đến cho gia đình **mày**... và **tao**.

Thế mà đã hơn ba mươi năm rồi nhỉ!

Chúng mày nhớ không? Ngày bốn đứa theo nhau đi cấp phát nhà tình thương ở vùng *quê ven biển Quảng Ngãi*, sau cơn bão lớn năm 95, dù chỉ là chuyện bình thường, nhưng có nhiều hoàn cảnh khó quên.

Chúng mày nhớ không, cả đám khách với hai chiếc xe gắn máy cùng chúng ta xuống chiếc thuyền nhỏ bé chòng chành trong con lũ để sang ngang khi nước đầu nguồn sông Trà Khúc đang đổ về, nên... “*có kẻ sang sông sợ đắm đò!*” (1)

Tao thì *Nam Mô A Di Đà Phật*, **mày** thì lảm nhảm *Kinh Lạy Cha*, khi nghe người khách đồng hành nói về chuyến đò ngang vừa bị chìm ngày hôm trước.

Qua bên sông, **tao** và **mày** cùng thở phào, “*nhìn nhau mà không nói!*” (1)

Chúng mình đã phải đi loanh quanh đến mười nơi – *khi cuốc bộ, khi hai thằng ngồi chung chiếc xe ôm* – vượt đám đất xét sinh lây vàng quánh, nhão nhoẹt bó lấy chân! **Mày** bước lợt xuống hố sâu ba bốn tấc, phải mò kiếm đôi giày. **Tao** thì đất xét văng lên mặt khi té ngã vào vũng lầy!

Dù nhọc nhằn, nhưng vẫn vui...

An ủi biết bao khi nhìn thấy ánh mắt thương yêu trên những khuôn mặt nhăn nheo đen xạm nắng và gió biển, đầy vết hằn tiêm ần nổi cơ cực qua năm tháng triền miên của kiếp người, **các bà mẹ** cười vui khi nhận *Giấy Chủ Quyền Nhà*, *sổ Tiết Kiệm* và *hộp sữa lớn Similac*...

Lần đi đã cực, lúc về chẳng hơn gì!

Chúng mày còn nhớ, trong bữa cơm bình thường nào đều có bánh tráng - *bánh đa dầy*, *dòn* và *nhiều mè đen* – những đặc sản như cá bống kho tộ, thịt đùi heo luộc thái mỏng chấm mắm nêm xứ *Quảng*... Và nhất là *bánh đập*...

Sáng sáng chúng ta được đại diện *UBND tỉnh* chở xe hơi đi chỗ này, chôn kia, quanh thành phố, đến khu “*làng cà phê*” ... đi thăm và ngắm nhìn quang cảnh nhà thờ *Đá* có từ thời *Pháp thuộc*...; được nhìn nước sông *Trà Khú* cuộn cuộn chảy về xuôi.

Và vui hơn vẫn là bốn chúng mình được uống *cà phê chùa* vào sáng sớm tinh mơ khi về đến *Ga Saigon* ... nhờ *canh bài Xập Xám qua đêm trên xe lửa*.

Ừ nhỉ, giờ này nói tới *Ga Saigon*, không biết **chúng mày** nhớ không; ngày ngao du thành phố *Quảng Ngãi*, khi xe ngang qua công xe lửa, nhân viên hướng dẫn kể *chuyện thật tại xứ này*.

Hắn chỉ ông già tóc bạc xấp xỉ lục tuần và cho biết: “*Người này tè gia giỏi nhất xứ Quảng đó mấy anh.*”

Quả thật nghe chuyện xong, mấy đứa mình cười *xả láng* và đều muốn “*tâm sự học đạo*”. Về phương diện **tề gia** (ngoài việc trị quốc, bình thiên hạ) thì **việc học quản trị kinh doanh** của chúng ta nên đổ xuống sông *Trà Khúc*, sông *Vệ*, hay đổ ra biển xứ *Quảng* là vừa. Ngay cả các giáo sư *phụ trách giảng dạy môn quản trị* có về đây cũng phải ngả mũ chào thua và sửa lại bài giảng cũ.

Có gì đâu:

“*Ông Lão quanh năm, suốt tháng, ngày đêm chỉ có một việc hạ rào chắn ngang lộ cho những chuyến tàu về ga nhỏ... Và ngược lại, đối với gia đình riêng, trọn tuần lễ Lão chỉ có một đêm ngủ ngon yên giấc một mạch đến sáng:*

Lão có sáu bà vợ.”

Điều hay nhất và đáng học nhất: “*Gia đình lão luôn trong ấm ngoài êm*”. Công việc hàng tuần được phân công chính xác rõ ràng: *Bà này nuôi trẻ, Bà kia nấu ăn, Bà nọ buôn bán kiếm tiền, Bà thì dọn dẹp nhà cửa...*

Nhà Quản Trị đại tài và hành xử vô cùng hoàn hảo!

Mày ơi, bao giờ **mày** về đây để đi *Dalat* thăm lại trường xưa, giảng đường cũ, về để đi uống cà phê *Thủy Tạ* ngắm *Hồ Xuân Hương* buồn lặng lẽ dưới cơn mưa *chiều tháng tư*... Về đi, về để cùng nhau đi ăn món *rựa mận* ở khu *Chi Lăng* gần *Hồ Than Thở*...

Ừ nhỉ, mà có bao giờ **mày** về nữa không?

Nói đến trường xưa, **tao** cũng về thăm chốn cũ... Có lẽ chỉ dưới mái trường thân yêu *Chu Văn An*, chúng ta tìm thấy nhiều kỷ niệm nhất...

Chúng mày nhớ không?

Dưới cây *Điệp cổ thụ* lá che mát trọn cả sân, trong khuôn viên phía sau trường *Pétrus Ký*, nơi đây chúng mình cùng nô đùa, tùm nậm tùm ba để có được nhóm “*Xôi Thịt*” và tình nghĩa bạn bè kéo dài tới hôm nay.

Chúng mày nhớ không?

Dù hai thằng **mày** là những đứa đã phải *mài mòn hét “máy” đũng quần* ở ngôi trường này vì mắc kẹt ngưỡng cửa *Tú Tài I*, nhưng **chúng mày** vẫn là linh hồn của nhóm.

Một thằng, nay thì đã về cõi xa xăm vời vợi.

Còn một thằng thì xa bạn bè hơn nửa vòng trái đất.

Mỗi lần **chúng tao** gặp nhau là nhắc đến **chúng mày**... Nhắc đến những bạn tha hương, những người đã khuất, để mà nhớ, để mà buồn.

Mỗi năm **mày** về quê hương là nhóm như bưng sòng, có bao nhiêu niềm vui và cũng có bấy nhiêu nỗi buồn.

Nhờ có **mày** mà chúng tao có thêm nhiều đồng môn CVA vào năm 1956, 57, 58 & 59, cũng như những năm kế tiếp... **Mày** là thằng đã kết nối được vòng tay lớn cho nhóm “*Ăn Và Chơi*” xóm tụ thêm.

Mong năm tới, cầu ơn trên cho chúng mình còn sức khoẻ để được nhìn thấy nhau...

Tiếc thay, năm nay ở quê hương nhà, nhóm *chúng mình* chính thức chỉ còn lại *sáu đứa*.

Mỗi độ xuân về gặp nhau như thông lệ... Vui thì ít mà buồn thì nhiều... Mỗi lần gặp nhau là mỗi lần thiếu vắng bóng nhau...

Nhìn lại nhau chỉ thấy những *cụ già lụm khụm*, cố gắng lê bước để tìm nhau, để tìm lại quá khứ, để tìm lại hình bóng những ngày tháng đã qua.

Điều vui nhất là *không thấy thiếu một ai* khi đếm trên đầu ngón tay khắng khiu về tên những đứa bạn già còn lại.

Thật buồn.

Thế là đã qua vừa đúng *sáu mươi năm*.

Cũng từ gốc cây *diệp cổ thụ* nhìn phía sau là biệt thự của tài tử *Lê Quỳnh* cùng danh ca *Thái Thanh*, nhìn lên lầu hai ta thấy cửa sổ của *lớp 3B6*, nơi mà cả đám học dốt và quậy phá đóng đô ở cuối lớp: “*Xóm nhà lá*” tao lại nhớ *mày*.

Mày ơi, nơi đây *tao* với *mày* có quá nhiều kỷ niệm.

Giữa *mày* và *tao*, *chúng mình* tuy có cả trăm điều thân mà không tránh được vạ điều buồn. *Tao* đã hy vọng *mày* sẽ là phiên bản thay thế cho thằng bạn *nổi khổ ở Hà Nội* từ thời ấu của *tao* trước năm *năm tư*.

Tao như cục đất, còn *mày* lanh lợi, ma mãnh, nhưng vẫn coi nhau như anh em trong gia đình. Cơm cùng mâm, cùng có hai bà mẹ, hai gia đình. Khi đi học, *tao* *mày* cùng chung một lớp, ngồi cùng bàn trong *xóm nhà lá*.

Ừ nhỉ, thời gian qua đi, sau khi học tập cải tạo về, *mày* như đã thuần hóa với *nếp sống mới* nên *tao* và *mày* lại là *kẻ xa người lạ!* Nay *tao* coi như mất thằng bạn *nổi khổ* từ ngày ấy.

Có thể vì duyên nợ giữa *Trung Vương* với *Chu Văn An*, mà *tao* và em gái – cô học trò nhỏ của *tao* – đã thành gia thất, có hai mặt con.

Cũng vì có sự hiện diện của *em* *mày*, nên *tao* lại nhớ *mày*.

Bây giờ về già, *mày* đã tha phương nơi xứ lạ quê người, *tao* ngồi đây nhớ *mày* như ngày xưa, và lại gọi lại bằng tiếng *mày*.

Em ơi! *Chúng mình* đã có biết bao nhiêu ngày tháng hạnh phúc bên nhau.

Làm sao quên được hình ảnh cô nữ sinh áo trắng *Trung Vương* e lệ đi bên chàng sinh viên *CTKD Đại Học Dalat...*, hình ảnh *chúng mình* ngồi bên nhau ở *Vườn Tao Ngô*, ở khuôn viên trường *Sĩ quan Thủ Đức...*, hình ảnh cô tư chức mảnh khảnh trong chiếc áo dài màu hồng hay màu xác pháo cùng anh lính kiềng thành phố tay trong tay đi dạo trên đường *Bonnard ...*

Em còn nhớ không, cô tư chức đã chấp nhận cùng anh lính kiềng làm lễ thành hôn ở giáo xứ *Du Sinh* thuộc khu *Couvent des Oiseaux...*, và chúng ta có cả tuần lễ trăng mật trong một biệt thự hiu quạnh ở đường *Nguyễn Du, Dalat*.

Thật buồn! *chúng mình* lại phải chia xa. *Em* thì đem oán hờn vo tròn cả tình yêu và nhớ thương, còn *anh, anh* chỉ biết gói trọn yêu thương trong nhung nhớ.

Dù còn hay mất thì em ơi “*cuối cùng đời mình vẫn thế...*” (1)

Chúng *mày* ơi, nói đến duyên nợ, thì đám học sinh *chúng mình* hồi ấy trong tuổi thành niên mới biết yêu, ai mà chẳng đuổi hình, bắt bóng áo dài xanh, trắng!

Mà cũng vui thật, *chúng* *mày* có nhớ không:

- *Trương Vương* duyên nợ gần như gắn liền với *Chu Văn An*,
- Cũng như ở Huế, trường nữ *Đông Khánh* thì có trường *Quốc Học*.
- Như không có duyên, nên nam sinh *Võ Trường Toản*, dù trường rất gần với *Trung Vương* mà lại theo chân *Pétrus Ký* trông cây si ở *Gia Long*.
- Còn dân *Chasseloup Laubat, Tabert* thì đã có khung trời riêng biệt trường *Marie Curie*.

Nhắc đến Huế, đến nữ sinh *Marie Curie*, *anh* lại nhớ đến *em...*

Cũng từ gốc cây *diệp cổ thụ* nhìn phía qua khuôn viên sân trường *Chu Văn An* là giảng đường lớn mới xây của trường *Đại Học Khoa Học*, nơi mà *anh* gặp *em* trong đêm văn nghệ tất niên của trường.

Em – em gái người bạn học ở *Đại học* – cô gái gốc *Vĩ Dạ*, nữ sinh *Marie Curie*, đến để hát cho các bạn sinh viên, còn *anh* lo về ánh sáng sân khấu.

Sau khi hát xong bài *Domino*, bước vào hậu trường, **anh** tát vào má hồng và nói: “*Em xinh hát hay như Dalida vậy. Em hát tiếp cho anh bài “La plus belle pour allez danser” nhé!*”

Từ đó **chúng mình** lại có thêm nhiều trang nhật ký trong lưu bút.

Đồng trang lứa thời ấy, tình yêu thật thanh cao và nhẹ nhàng, khó khăn lắm mới được nắm tay nhau, hay được cha mẹ cho đi chơi chung – với điều kiện có thêm cô em gái nhỏ – nên phải chép thơ tình trên giấy trắng để thay lời thương yêu muốn trao cho nhau.

Anh thích đọc thơ, nhưng không phải là thi sĩ, nên đã mua rất nhiều giấy *Pelure* đủ màu để chép lại những bài thơ tình bất hủ của các thi sĩ nổi danh...

Mỗi lần chép xong mấy bài trên bốn trang giấy *Pelure* gấp đôi, là mỗi lần mượn có dạy toán, **anh** lại mang sang nhà tặng **em**.

Mỗi lần muốn gặp **anh**, là mỗi lần **em** than: “*Có bài toán hình học mà giáo sư đã trích trong cuốn Le Bossé, khó quá anh ơi!*”

Thế là hàng tuần đôi ba lần mình lại gặp được nhau...

Em thì ghi chép trong nhật ký về những buổi gặp nhau..., viết về nụ hôn đầu tiên vội vàng, khi **anh** cúi xuống kéo dài thêm đường cong, để vẽ lại đường biểu diễn của **tang** và **cotang** hướng về hai phía vô cực, giữa hai trục **tung** (của tình yêu) và trục **hoành** (của thời gian)...trên trang giấy khi dạy **em** học toán...

Em viết nhiều về những buổi cùng **anh** du ngoạn *Picnic* ngoài trời, về những buổi *Party*, những bữa tiệc *Réveillon* với bạn bè cùng lớp...

Chắc chắn là **em** không quên ghi lại những sáng Chủ Nhật hay trong đêm Giáng Sinh khi hai đứa cùng quỳ lễ trong giáo đường nhà thờ *Huyện Sĩ*:

“*Con quỳ lạy Chúa trên trời...*” (1)

Thật buồn vì *Chúa Trời* đã không đoái thương **chúng mình**...

Mà làm sao *Chúa Trời* thương xót cho hoàn cảnh của **chúng mình** được?

Anh là con trai út trong gia đình, mới là sinh viên năm dự bị chứng chỉ *Toán Học Đại Cương* (*Math - Génie*) và vẫn còn phải ngửa tay xin tiền lộ phí của cha mẹ.

Còn **em** – gái trưởng của gia đình gốc *Huế* đông con cần phải lập gia đình sớm!

Em có cầu xin *Chúa* thì *Chúa* cũng chỉ phán:

“*Con không được thành hôn với người ngoại đạo,*

... cho dù người đó vẫn tin có Ta ở trên trời!

Con có nhớ câu thơ của Xuân Diệu mà người đó chép tặng con không:

“*Tình chỉ đẹp khi còn dang dở...*” (1)

Thế là hết, còn gì đâu **anh**, thế là hết còn gì không **em**?

Những ngày đầy sóng gió trong cuộc tình của **chúng mình**, **em** đã giữ lại những trang *Pelure* chép thơ tình buồn ấy làm kỷ niệm ...

Với một trăm tờ giấy *Pelure* nhiều màu sắc gấp đôi mà **anh** đã chép dang dở hơn hai trăm bài thơ tình và gửi cho **em** từ ngày quen nhau; **anh** đã đem đóng thành tập sách nhỏ với bốn trăm trang *Pelure* màu, bên ngoài là bìa da mạ chữ vàng.

Đó là kỷ niệm cuối cùng còn lại giữa **anh** và **em**!

Còn với **anh**, dù tập sách có bìa da mạ vàng ấy nặng tình bao nhiêu cũng không thể nào đánh đổi được giọt nước mắt của **em** bỗng dung lăn trên gò má khi **chúng mình** tình cờ gặp lại nhau trên phố cũ sau mười năm cách biệt!

“*Nhìn nhau mà lệ ứa,
Một ngày một cách xa.*” (1)

Tất cả **chúng mày ơi**, có quá nhiều kỷ niệm cả vui lẫn buồn của **chúng mày** với **tao** từ khi **tao** được làm *Từ Giữ Chùa*, làm *Mỡ để Vác Ngà Voi* cho **chúng mình**...

Kể sao cho hết ...

Thôi kỷ niệm vẫn chỉ là kỷ niệm.

Tuy vẫn gọi nhau bằng hai tiếng **mày tao**, nhưng sao giữa **chúng mình** còn có “*cái gì cách ngăn nho nhỏ?*”

Gửi những người bạn đã ra đi mãi mãi....

Chúng mày thân thương ơi! Dù đã chia xa, **tao** vẫn dùng bốn chữ này để luôn nhớ đến nhau. Nhìn dưới khía cạnh tâm linh, **tao** nguyện ước cùng mong muốn những lời chân thật có thể giao cảm với *huong linh chúng mày*...

Nếu không, điều đó nó vẫn tồn tại trong **tao**, hoặc chỉ là nhóm chữ vô nghĩa, vô duyên, chờ vơ lạc lững trong lá thư này.

Biết bao lần, **chúng tao** cùng đến tiễn đưa **chúng mày**.

Mỗi khi **tao** được tin qua điện thoại, qua mạng, hay bạn bè báo tin về những thăng bạn đồng môn, dù thân, dù sơ, dù xa, dù gần, dù ở nhiều phương trời cách biệt, hay ngay tại nơi này... vừa nằm xuống, **tao** vội mở *computer* cắm cúi viết:

“*Gia đình Chu Văn An*” hay “*Gia đình Thụ Nhân Dalat*”: “*Thành Kính Phân Ưu*” hoặc “*Vô Cùng Thương Tiếc*”, ... theo một khuôn mẫu cũ, hay sao chép khuôn mẫu sẵn có, mà chỉ thay đổi nội dung và tên người quá cố... rồi tung lên mạng thế là xong... Chẳng khác gì bài thơ được đăng báo,.. tờ báo sẽ bị xé ra nhiều mảnh để gói đồ dùng hay lau chùi bụi bặm ... Rồi cuối cùng, nằm trong thùng rác.

Chắc giờ này trong mộ tối, hay một nơi xa xăm nào đó, chỉ *huong linh chúng mày* mới cảm nhận được niềm hạnh phúc bình an vĩnh cửu. Đừng cười nhạo, hay khen chê khi nhìn lại chúng tao đang sống vương vất trong cõi ta bà này.

Tao nhớ **chúng mày**, mỗi khi đi phúng viếng, hình ảnh **chúng mày** với bộ *complet* nghiêm trang trước quan tài; luôn nhìn bạn bè xung quanh, chắc **chúng mày** cũng thắc mắc... “*Sao chỉ còn dăm bữa đũa...?*”

Chúng tao tới vái lạy trước quan tài kèm theo vòng hoa phúng điếu, để rồi chia xa mãi mãi.

Sau đôi lời *chân thành chia buồn* hay *điếu văn* của thăng đại diện với thân nhân, **chúng tao** ngồi kể lại kỷ niệm xưa về **chúng mày** và với **chúng mày**.

Tiếp đến là chuyện thăm hỏi nhau khi thăng này lâu lắm mới gặp tên kia!... Chuyện thành bại trong việc làm ăn... Cùng nhắc đến đứa này về, đứa kia mai mốt sẽ đi... Rồi chuyển đề tài qua thời sự, cuối cùng trước khi ra về là *chuyện dài nhân dân tự vệ* như trong thời xưa...

Chúng tao đã quên **chúng mày** đang yên vị trên nắp quan tài!

Chào từ biệt, chia tay... May mắn lắm, chúng tao, vài đứa có mặt trong ngày động quan, cùng cất bước *nặng nề* theo sau thân quyến và xe tang. Đôi khi, một vài bạn thân tình theo đến tận nơi hạ *huyệt* hay nhìn quan tài **chúng mày** được đẩy vào lò *thieu* qua màn ảnh rộng bên ngoài.

Rồi cuối cùng, **chúng mày** chỉ còn là *những mã số*, *thứ tự theo tháng năm khi ra đi* và nằm yên trong danh sách *những CVA* hay *Thụ Nhân quá cố*.

Thế là xong!

Mày ơi! Giờ đây *huong linh mày* đang lang bạt nơi vĩnh hằng nào?

Mày nhớ không? (hay **tao** viết để tự hỏi **tao**?)

Nhiều kỷ niệm cũ chỉ là riêng tư của chúng mình. Điều đáng nhớ nhất là lúc sinh thời, **tao** thường đôi lần, hàng tuần đến nhà **mày**, tâm tình trò chuyện bên ly cà phê, hay ly rượu chát. Chúng

ta giúp nhau cùng vượt qua nỗi khó khăn sau ngày biến động. Giúp nhau giải quyết những khúc mắc của cuộc sống.

Làm sao **tao** quên được những những kỷ niệm của chúng mình.

Tao nhớ có lần đang phân vân về cuộc sống và xử thế với bạn bè, **mày** vất cho **tao** cuốn “Dare to fail” (“Dám Nhận Thất Bại”) của Bill P.S. Lim, đưa vài cuốn nữa, rồi nói:

“Nếu thất bại thì nó chính là cái Mal Nécessaire... hãy đọc truyện ngắn của Nguyễn Ngọc Tư nói về Trái Sầu Riêng... Rồi mày sẽ...”

Nhớ **mày**, nhớ đoạn văn của nhà văn trẻ Đất Mũi (Cà Mau) Nguyễn Ngọc Tư:

“Tôi thấy văn chương của mình (cả bản thân tôi nữa) sao mà giống như trái sầu riêng quá trời, có người thích khen thơm; có người bưng mũi quay đi ché nặng mũi. Nhưng khi bắt đầu kết trái, sầu riêng đâu định trước sẽ tặng cho riêng ai, nên chẳng bẻ mình, bẻ mảy để lấy lòng người...”

..., mà **tao** mới **dám** nói thật lòng mình... và tiếp tục cầm bút, để giờ đây ngồi viết lá thư dài này làm quà cuối cho anh em trong gia đình “Ấn Và Chơi” và gia đình “Thụ Nhân”, cũng như để tưởng nhớ đến **mày**.

Chắc sau đó... gác bút chui vào cái vỏ ốc của mình.

Chúng mày thân thương, – cho **tao** nói thật lòng mình – nhớ lại ngày xưa còn nhỏ đi học, mỗi khi chúng ta viết thư cho gia đình, cho bạn bè, ngay cho cả người yêu sau này, tới lúc bí dị, đành mượn khuôn sáo có sẵn “... thôi, giấy ngắn tình dài... xin ngừng bút và gửi theo đây với tất cả nỗi nhớ niềm thương...”!

Than ôi! Có ngờ đâu, từ lúc biết đọc biết viết, trong tuổi thơ mà mọi người quanh ta cùng sách vở đã dạy cho ta tự *dối* mình một cách trơ trẽn như vậy!

Tao lại nhớ nhà thơ Phùng Quán.

Phùng Quán muốn là “Người chân thật”:

“Yêu ai cứ bảo là yêu
Ghét ai cứ bảo là ghét...
Du ai cầm dao dọa giết
Cũng không nói ghét thành yêu!”

Và chúng ta đã *sống chân thật* với nhau chưa?

Mà nếu có một đời *sống chân thật* như quan điểm của Phùng Quán, thì có thành công hay thất bại, trên mọi phương diện tri thức, tài chánh cùng sự nghiệp, chúng ta có tìm ra lối thoát không? Hay chỉ chạy lòng vòng, chạy loanh quanh trong một vòng tròn!

Chúng mày còn nhớ không, khi bước vào đệ nhị cấp, trong môn toán, chúng ta đã học “*quỹ tích của những điểm cách đều một điểm gọi là tâm và khoảng cách gọi là bán kính*”.

Chúng mày ơi, gần trọn cả đời người, chúng ta tích lũy được những gì đây? Cả một mớ kiến thức khổng lồ, nhưng chỉ là *vay mượn*. Cả một gia sản vĩ đại, chỉ là *giả tạm*. Chi tiêu bao nhiêu, ăn ở bao nhiêu hay chỉ “*mong có*”... để ngòì mà ngắm nhìn “*thành quả*” cho thỏa mãn lòng kiêu hãnh của mình!

Cha mẹ sinh con ra, dù trai hay gái, cũng tìm những mỹ từ mà đặt tên với bao ước mơ và hy vọng.

Đứa trẻ lớn lên cầm cúi học hành để tìm cho mình *một học vị*, để chọn một ngành nghề cao sang, mà sau này sẽ kiếm nơi có *quyền cao, chức trọng* trong cuộc sống...

Nhưng, **chúng mày** ơi, có bao giờ **chúng mày** nhìn thấy tất cả những sự việc ấy, – dù thành công hay thất bại – đều không nằm ngoài một khuôn mẫu, không ngoài quy luật do con người đặt ra, và đều nằm trọn trên “*Vòng tròn quỹ tích*”.

Sự thành công hay thất bại có thể thể hiện ngay ở bán kính của vòng tròn này.

Chúng mày thành công cả mọi mặt tiền tài và danh vọng thì thành công nay thể hiện qua chiều dài chu vi của vòng tròn. Bán kính càng lớn, **chúng mày** càng xa đời tâm điểm. **Chúng mày** có đủ phương tiện nhà lầu xe hơi, **chúng mày** lên xe xuống ngựa không tốn sức lao động. **Chúng mày** có thể dùng phản lực bay trọn vòng trái đất dễ dàng...

Còn **tao** đang đi tìm cái nhỏ nhất để *vo cho tròn* chữ ĐỦ. **Tao** thông dong bách bộ trong vòng tròn nhỏ hẹp rất *cận tâm*, chẳng khác gì con kiến bò vòng quanh cái chén ăn cơm!

Giữa **chúng mình** nào ai nhanh hơn ai?

Vào khởi điểm lúc không giờ chúng ta *đều cất bước theo kim đồng hồ*, nhanh hay chậm, vội vàng hay lặng lẽ âm thầm, **tao** và **chúng mày** đều phải đi, phải sống! Tới khi chuông đồng hồ điểm mười hai tiếng vào giữa đêm... Ngồi trên máy bay phản lực như **mày**, hay chậm rãi bò như **tao** – *chẳng khác gì con kiến* – cả đôi ta đâu có đũa nào vượt quá đũa *ba trăm sáu mươi độ* của vòng tròn!

Chúng mày ơi, điều bi quan nhất hiện tại là **chúng ta** đang bị dính mắc vào “vòng tròn quỹ tích”. Chúng ta bị lôi kéo, phải quay và quay mãi...

Hạnh phúc cho những ai nếu họ gặp được *lực ly tâm* mà bật ra khỏi vòng xoay quỹ tích... Lúc đó, họ sẽ thấu hiểu “vòng tròn trống không” trong **Thập Mục Nghiêu Đồ**, mới tìm thấy *tự tại* mà “*Thong Tay Giữa Chợ*”

Cả **chúng mình** đều sống trong ảo giác và cho rằng ta thành công, thằng kia thất bại... dù đó chỉ là *những từ ngữ do con người đặt ra*... mà khôn khổ thay chúng ta cứ giữ mãi quan niệm thành bại ấy và cho nó là thật, nó là của mình!

Đức Phật Nhiệm Mầu hay **Chúa Trời Nhân Từ CÓ NÓI CÂU NÀO**, có dạy chúng ta điều gì đâu! (2)

NGƯỜI chỉ để lại *tám gương sáng*.

Những ai nhìn thấy *con người thật của chính mình* trong gương đó sẽ tìm thấy *bản thể nguyên thủy*, sẽ tìm thấy hướng đi và sẽ thoát khỏi vòng luẩn quẩn!

Một người chỉ *ngồi thiền định trong bốn mươi chín ngày*, một người phải *vác thánh giá tới lúc lâm chung*... sao mà bây giờ chúng ta có quá nhiều *kinh điển*, có quá nhiều *giáo luật* đến thế?

Trong cuộc sống hàng ngày chúng ta *ngộ thờ* với những *giới luật* của nhiều tôn giáo, với “*Tam cương, Ngũ thường*” của **Khổng Tử**, với *nguyên tắc*, với những quy định trong *luật pháp* dưới mọi chính thể của Xã Hội...

Có phải những *định chế* ấy chỉ là những “*Cái Thòng Lọng*” mà con người đặt ra để “*tự thất cổ mình*”, nhưng con người vẫn rêu rao là “*chân lý cuộc sống*...”

Sao con người *quá ác độc* và *ngu muội*? Vẫn vui nhận một cách thoải mái cùng hãnh diện *được chui đầu vào “Cái thòng lọng bọc nhung”* ấy! Và cứ:

“...*Khư khư mình lại buộc mình vào trong*”. (1)

Có bao giờ **tao** và **chúng mày** *ngồi định tâm* mà nhìn thẳng, nhìn thật kỹ vào *bản thể nguyên thủy* con người của mình chưa?

Từ cục thịt đỏ hồng, thoát thai qua lòng mẹ, lớn lên trong cuộc sống, rồi bị phân hủy theo thời gian và cuối cùng là *tro bụi* trở về với *cát bụi*.

Đó là lẽ thường, nhưng sao lại *chẳng bình thường* chút nào?

Để bào thai được sinh tồn, *trái tim nhỏ bé* phải co thắt, theo hơi thở cho máu chảy điều hòa trong cơ thể, giữ lại sự sống.

Có thể thôi!

Nhưng chỉ nhìn vào tâm quan trọng của *trái tim bé nhỏ* mà con người đã *thi vị hóa, mỹ từ hóa*, đem biết bao nhiêu *màu sắc nhuộm* vào nó...; đã gieo *án tượng* với bao nhiêu *ảo giác về hạnh phúc và đau khổ*, tạo ra bao nhiêu *ước vọng* và *nhu cầu “không bao giờ đủ”* vào trong đó... khiến chúng ta *quay cuồng như con thò lò* trong *thế giới giả dối điên đảo* này!

Và chính chúng mình lại là kẻ bị cái **“tâm ảo”** lôi kéo, chạy hoài, chạy mãi trên cái **“Vòng tròn quỹ tích”**, mệt nhoài mà không muốn ngừng nghỉ!

Chúng mày ơi, *tao* cũng *u mê* và *vô minh* khi đang ngồi viết những dòng chữ này. **Tao** tự hỏi: **“Để làm gì và để chứng tỏ gì?”**

Càng đọc càng thấy lạc lõng và vô duyên... và cứ thế **tao** đang *lạc bước* và *lạc bước* mãi hơn cả **chúng mày** nữa...

Nhưng sống giữa *thế gian*, đành phải chiều theo *Pháp của thế gian!*

Thực tế trọn lá thư này *có gì là của tao đâu?* Đem một mớ *kiến thức gộp nhặt*, dựa theo kinh nghiệm sống, ghi chép những *điều hay* có trong sách của thế nhân, mà đưa vào thống kê trong tiềm thức, sắp xếp cùng gói ghém, ghép lại *cho tròn lá thư* mà gửi đi.

Thư này thay quà cuối gửi cho **chúng mày**, tuy dài, nhưng nội dung thực ra cũng chỉ là mớ kiến thức vay mượn, đều có sẵn trong **“vòng tròn quỹ tích!”**

Ước mong nho nhỏ nó sẽ **“Mua vui cũng được một vài trống canh”**(1)

Còn bây giờ, vào tuổi hoàng hôn, tâm trí **tao** đã mòn mỏi, ngôn từ thì cạn kiệt vì tích lũy chẳng được bao nhiêu... đến nỗi phải mượn cả những cảm nhận về tình người trong *lời văn, câu thơ, lời nhạc của người khác* mà nói thay cho lòng mình!

Tao cũng chưa gột bỏ được lòng tham sân si, muốn có nhiều, kẻ nhiều, muốn gặp nhiều người thân, nên tao chọn **“lang thang trong kỷ niệm, tìm về chốn yêu thương cùng chúng mày.”**

Nhưng tiếc thay,

Lang thang hoài mà không tới được bến bờ yêu thương!

Sao không cùng tìm về thời còn thơ dại, hàng ngày **chúng mình** lú lo qua lại như chim với hai tiếng **Mây Tao** vô tư đầy *yêu thương*... khi chia nhau miếng bánh, quả ôi, khi rủ nhau chạy tắm dưới mưa, lội sông, thả diều trên bờ đê, đánh khăng, đánh đáo...

Mà bây giờ mới thấy luyến tiếc:

“Hãy trả lại tôi Bóng Mát của tuổi thơ ngày nào...”(3)

Sau nhiều năm lang thang đeo đuổi theo việc thiện nguyện, cố tìm kiếm hai chữ **tự tại**, cho tới những ngày gần đây, câu nói của một đạo hữu đã giúp tao thoát khỏi mê lầm:

“Làm từ thiện cũng quý thôi, nhưng có một điều mà thiện hữu lại quên: Mình đã từ thiện cho chính mình chưa?”

Do đó **tao** thấy thương thân **tao** quá, và quay đầu lại để tìm **chúng mày** qua kỷ niệm!

Chúng mày ơi, **tao** gửi thư dài này vào dịp cuối trong đời để còn tưởng nhớ đến nhau. Với ước mong cơ duyên nào đó, **chúng mày** khi đọc được những hàng chữ này, **chúng mày** sẽ tìm thấy có sự hiện diện của mình.

Hy vọng **chúng mày** cũng có vài giây phút trạnh lòng mà cùng nhau tìm về kỷ niệm, nhớ lại những thủa: **Đã đi qua đời nhau.**

Rồi mai đây khi nằm xuống, lòng **tao** thanh thản, không quên **chúng mày**, Hạnh phúc nhất là **tao đã** đem theo được hình ảnh cùng những kỷ niệm của **chúng mình!**

Nếu **chúng mày** còn nhớ **tao**, nhớ về bất cứ một kỷ niệm nào, ở nơi chốn nào, thì sự nhớ nhung ấy chính là sự hiện diện của **tao** trong lòng **chúng mày**..

Ước mong cuối cùng của *tao* là lá thư này sẽ được coi như là *MÓN QUÀ* thay cho lời già từ mãi mãi.

Thương chào *chúng mày*.

Mõ (Từ Giũ Chừa)

Người luôn mong được gọi là “Mày”.

=====

Viết xong lá thư, tôi thấy như trút tất cả nỗi lòng, dành cho những người yêu thương và bạn bè đã “*bước vào đời nhau...*”.

Sáng hôm sau mặc dầu ít ngủ, nhưng vẫn thấy thanh thoi. Vội tìm đến quán cà phê quen để gặp nhóm bạn bè *đồng môn cũ...*

Một thằng bạn hỏi:

- Sao *mày, tao* đang chờ bài của *mày* để lên khuôn cho *số báo cuối cùng* này.

- Tạm xong, còn chữa lỗi chính tả và hình thức trình bày. Nếu thấy bài tạm ổn, *mày* thoải mái cắt xén, sửa chữa những gì cần thiết, rồi vớt vào xó xỉnh nào đó trong đặc san nội bộ, hoặc trên *Net* cũng được. Sao lại là *cuối cùng*?

- Chúng mình già rồi mà. Chẳng biết *duyên văn nghệ* còn hay đã hết.

Gác bút là vừa.

- Ủ nhĩ có sự trùng hợp nào đó, *tao* cũng muốn *gác bút nên chỉ viết lần này*, dành cho bạn bè như *món quà cuối* kèm lời chào tạm biệt.

- *Mày* bị quan quá vậy.

- *Mày* lầm rồi, chúng ta đều chưa tìm hiểu trọn hai chữ *tự tại*, nên đâu nhận biết đó là *niềm vui*.

Nếu chúng ta biết *tìm đến cõi này*, thì cũng phải biết *tìm đi chứ!*

Với số tuổi *xế chiều* của chúng mình, *đường về* còn đâu xa. Trước sau cũng phải ra đi, hợp hợp, tan tan là lẽ thường.

- Tới lúc đó, làm sao có bài viết về *chúng mình* của *mày* mà đọc?

- *Chúng mày* lại *bé cái làm...* *Tao* đã nghĩ đến chuyện *gác bút* rồi, hơn nữa *chúng mình* đang ngồi với nhau, tràn đầy niềm vui cần phải ghi chép lại!

Chỉ có những điều *không nói mới tồn tại*. Nếu viết ra, nói ra, còn gì là riêng tư nữa! Mà có viết ra, nói ra, thì cũng vô duyên, lãng nhách, có cái gì của mình đâu? Toàn vay mượn và góp nhặt của thiên hạ.

Có lẽ vì “*không có mới quý*”, nếu chỉ góp nhặt thì cũng như không!

Chúng mày thấy không, hàng ngày chúng ta đều sống trong cảnh “*Không có gì quý hơn tình bạn*”...

Sao chúng ta không cùng luôn tìm đến nhau đề;

”Thương biết mấy hai chữ Mày Tao!

Người Hà nội
Tháng 12 / 2016

Ghi Chú:

(1) Tất cả những câu ngắn, những dòng chữ này chỉ là **những câu thơ, đoạn văn, lời ca** mà NHN đã **vay mượn** của **những tác giả**, tuy không thể ghi hết **tên** và **tác phẩm**, nên mong mọi người rộng lượng tha thứ.

(2) Trích dẫn trong **Tâm Kinh Giảng Lục** của **Thiền Sư Nguyệt Khuê Tâm Viên** do **Đặng Hữu Trí** dịch thuật.

“Bản thể của Phật tánh là ở chỗ: ngôn ngữ đạo đoạn, tâm hành xử diệt”

Văn tự đâu có thể hiện được.

Nên **Đức Phật** mới nói:

“Ta bốn mươi chín năm thuyết pháp, chưa từng nói một chữ”.

(3) Trích trong bản nhạc **Bóng Mát** của **Phạm Thế Mỹ**.